

podacím nic jiného rozuměti, nežli pojišťovací ústav, který vydal napa-
dený výměr.

V daném případě obdržel Antonín K. platební výměr z 23. ledna 1932, kde stálo právní poučení, že proti tomuto platebnímu výměru možno do 15 dní od jeho doručení podati stížnost k okr. úřadu v H. u nositele pojištění, a kde byla jak v záhlaví tohoto výměru, tak na razítku označena za vydavatelku tohoto výměru okr. nemoc. pojišťovna v H. Obsahoval tedy výměr onen poučení o opravných prostředcích, jak předepsáno je v § 189 odst. 4 cit. zák. Poučení, že opravný prostředek je podati u nositele pojištění, odpovídalo předpisu § 239 odst. 5 cit. zák. Poněvadž pak podle toho, co svrchu dovozeno, pod výrazem »u no-
sitele pojištění« nelze v daném případě rozuměti žádné jiné místo po-
dací nežli okr. nemoc. pojišťovnu v H., tedy ani okr. úřad, jak učinil Antonín K., ani žádný jiný pojišťovací ústav, jak mylně za to má žal. úřad, nelze ani právem tvrditi, že označení místa podacího bylo nejasné, jak vyslovuje to nař. rozhodnutí.

Vyhovovalo tedy v daném případě označení místa podacího slovy »u nositele pojištění« předpisům zákonným, a nebylo ani nejasné, a jest tudíž opačný názor žal. úřadu, vyslovený v nař. rozhodnutí, v rozporu se zákonem.

Č. 11.458.

P o j i š t ě n í p e n s i j n í: Pojistná povinnost obchodního zástupce (podle zák. č. 89/1920 a 26/1929 Sb.)?

(Nález ze dne 2. října 1934 č. 21.194/32.)

Prejudikatura: Boh. A 7548/28, 10.076/32 a j.

Věc: Jan Ř. v Č. proti ministerstvu sociální péče o pensijní po-
jištění.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Úřadovna A Všeobecného pensijního ústavu v Brně prohlásila výměrem z 2. dubna 1931 st-le jako obchodního zástupce firmy Cyril K., bičárna v P., v době od 1. ledna 1928 do 30. června 1929 za pojištěním povinna. Odvolání firmy z tohoto výměru zem. úřad v Brně vyhověl, v odpor vzatý výměr zrušil a vyslovil, že st-l v uve-
deném zaměstnání pensijní pojistné povinnosti nepodléhá, ježto pod-
mínky, za kterých pracoval, nezakládaly poměru podřízenosti k firmě, a proto nebylo mezi ním a firmou smlouveného poměru služebního, který jest předpokladem pojistné pensijní povinnosti.

Nař. rozhodnutím nevyhovělo min. soc. péče odvolání, jež podal st-l z rozhodnutí zem. úřadu, a potvrdilo je v podstatě z těchto důvodů: J. Ř. ve své funkci zástupce na provisi zprostředkuje pro firmu obchody, získává zakázky, které předává firmě k vyřízení. Při své činnosti jest úplně samostatným a neodvislým, neboť koná obchodní cesty podle vlastních disposic a rozhodnutí. Za svou činnost jest honorován provi-
semi, a to pouze za skutečně uzavřené obchody. Z uvedeného dlužno souditi, že v daném případě není oné podřízenosti a vázanosti ve smyslu

§ 1151 o. z. o., takže poměr zaměstnancův k firmě nelze kvalifikovati jako poměr služební, který je nezbytným předpokladem pro pojistnou povinnost stanoveným v zák. Bylo-li Janu Ř. smlouvou uloženo, aby podával firmě pravidelné zprávy za tím účelem, aby firma měla přehled o rozvoji obchodu a podklad pro vyplácení denních diet, jde o ujednání, jež samo o sobě nezakládá podřízenosti charakterisující služební poměr. Že pak byl občas Ř. povinen výjimečně podle rozkazu firmy navštívit určité osoby, svědčí sice o jisté vázanosti k firmě, avšak dlužno přihlížeti k tomu, že každá dvoustranná smlouva přináší sebou vzájemné povinnosti smluvních stran, a že takové závazky samy o sobě nezakládají ještě podřízenosti a vázanosti poměru služebního podle § 1151 o. z. o. Tím, že Ř.-ovi byl vymezen určitý rayon (Slov. a Podk. Rus) k zpracování, nebyla mu sice ponechána úplná volnost v cestování, avšak nepozbyl tím své nezávislosti a mohl v rámci, firmou stanoveném, volně určovati cestovní dispozice, poněvadž mu nebylo předem nařízeno, aby navštěvoval jen určitá stanovená místa a určité osoby v určitých dnech nebo obdobích, a nebyla mu ani vymezena určitá doba pracovní. Jelikož není splněna základní podmínka § 1 zák. č. 89/1920 a č. 26/1929 Sb. — poměr služební — nebylo lze vysloviti pojistnou povinnost Jana Ř.

Stížnost, vytykající tomuto rozhodnutí nezákonnost, nemohl nss uznati důvodnou z těchto úvah:

Na sporu jest otázka pensijní pojistné povinnosti st-le jako provisního obchodního zástupce zúčastněné firmy v době od 1. ledna 1928 do 30. června 1929. Tuto spornou otázku posuzoval žal. úřad jak podle zák. č. 89/20 Sb., tak i podle zák. č. 26/29 Sb. Při tom vycházel z právního názoru, že základním zákonným předpokladem pensijní pojistné povinnosti podle obou těchto zákonů jest, aby osoba, o kterou jde, byla ve smluvním poměru služebním, t. j. v poměru založeném služební smlouvou ve smyslu § 1151 o. z. o., jejíž podstatné pojmové znaky, totiž podřízenost zaměstnance zaměstnavateli a vázanost jeho rozkazy zaměstnavatelovými, uvádí ve shodě s konstantní judikaturou nss-u (srov. Boh. A 10.076/32 a dřívější nál. v něm citované).

Stížnost řečeného základního předpokladu pensijní pojistné povinnosti, t. j. služebního poměru, sice nepopírá, ale dovolávajíc se ustanovení § 1 odst. 2 lit. b) zák. č. 89/20 Sb., podle něhož jsou pojištěním povinni zaměstnanci, kteří jsou v poměru služebním a vykonávají vyšší služby ve smyslu zák. o obchodních pomocnících č. 20/1910 ř. z., dovozuje, že při posuzování otázky pensijní pojistné povinnosti st-le, o němž se zřejmě domnívá, že podle způsobu svého zaměstnání jest obchodním pomocníkem ve smyslu tohoto zák., dlužno se řídit především ustanovením tohoto speciálního zák., v němž však znaky, kterých žal. úřad pro služební poměr vyžaduje, uvedeny nejsou.

Námítka tato je bezdůvodná. Zák. č. 20/1910 ř. z., jednající o služební smlouvě obchodních pomocníků a jiných zaměstnanců v podobném postavení, upravuje služební poměr určitých kategorií osob, označených v §§ 1 až 3. Jeho ustanovení vztahují se tedy jen na takové osoby, jež jsou ve smluvním poměru služebním, t. j. vykonávají své služby na základě smlouvy služební. Definici této smlouvy zákon ten ovšem nevynechává a ani nějakých zvláštních pojmových znaků její nestanoví. Z toho plyne, že mluvě o služebním poměru a služební smlouvě, vychází

zřejmě — stejně jako jiné zákony zaměstnanecké, na př. zákon o statkových úřednících č. 9/1914 Sb., nebo zák. o sociálním pojištění soukromých zaměstnanců č. 89/20 Sb., č. 221/24 Sb., 26/29 Sb. a j. — ze všeobecně platné a známé právní normy, která pojmy »služební poměr«, resp. »služební smlouva« již definuje. A takovou všeobecně platnou právní normou, které nutno užití také při výkladu těchto pojmů, vyskytujících se v zákoně o obchodních pomocnících, jest ustanovení § 1151 o. z. o. Z něho vyvodil pak žal. úřad správně, a jak bylo již řečeno, ve shodě s judikaturou nss-u, uvedené podstatné pojmové znaky služebního poměru jako základního zákonného předpokladu pensijní pojistné povinnosti.

Žal. úřad popřel v nař. rozhodnutí tuto pojistnou povinnost st-le z té příčiny, že na základě výsledků vykonaného šetření dospěl k úsudku, že mezi st-lem a zúčastněnou firmou neexistovala služební smlouva podle § 1151 o. z. o., ježto chyběly tu uvedené její podstatné pojmové znaky. Stížnost, vytýkajíc tomuto úsudku nezákonnost, snaží se naproti tomu dovoditi, že ve smluvním poměru st-le k firmě charakteristické pojmové znaky smlouvy služební dány byly. Poukazuje především k tomu, že prý žal. úřad odůvodňuje své zamítavé stanovisko hlavně tím, že st-l jest odměňován za svou činnost pouze provisi, kterážto okolnost nemá však toho významu, jaký jí žal. min. přikládá.

Námítka tato vkládá do odůvodnění nař. rozhodnutí něco, co však v něm vysloveno není. Žal. úřad konstatuje v něm jen, že st-l byl zástupcem na provisi a že za svou činnost byl honorován provisemi. Z tohoto zjištění, jemuž stížnost neodporuje, nečerpá však žal. úřad, jak stížnost tvrdí, hlavní důvod, že již vzhledem k tomuto způsobu odměňování činnosti st-lovy firmou není tu služebního poměru. Hlavní váhu klade nař. rozhodnutí, jak z jeho obsahu jest zřejmo, na samostatnost a nezávislost st-le na rozkazech firmy při jeho činnosti. Pro výklad nař. rozhodnutí, jaký mu dává stížnost, není tedy v jeho doslovu ani smyslu žádné opory. Uvedená námítka je proto bezdůvodná.

Stížnost prohlašuje výslovně, že nepopírá správnosti zjištění žal. úřadu, že st-l konal své obchodní cesty podle svých vlastních dispozic a rozhodnutí, snaží se však přes to dovoditi, že tato volnost a samostatnost nepříčí se pojmu služebního poměru, nýbrž vyplývá prý jen ze zvláštní povahy a způsobu práce obchodního cestujícího.

Stížnosti není však možno přisvědčiti. Podstata činnosti st-lovy spočívala podle smlouvy, mezi ním a firmou sjednané, nesporně v tom, že st-l byl oprávněn přijímati pro firmu kupní nabídky a za tím účelem vyhledával zákazníky a objednávky na zboží, jež odevzdával firmě k vyřízení a takto pro ni obchody zprostředkoval. Jestliže při této své akviziční a zprostředkovací činnosti nebyl ani časově ani v mezích své oblasti (Slov. a Podk. Rus), ve které ji vyvíjel, místně ani co do osob, jež navštěvoval, vázán rozkazy firmy, nýbrž mohl pracovati podle svých vlastních dispozic, kdy a jak mu bylo libo, neměl stanovenou žádnou pracovní dobu, žádnou povinnost konati obchůzky v určitých obdobích, navštěvovati určitá místa a osoby, dostavovati se pravidelně k firmě k přijímání obchodních příkazů a prodlévati v určitých časových obdobích v místnostech firmy, pak jest tím úsudek žal. úřadu, že st-l byl při

své činnosti neomezený, samostatný, rozkazy firmy nevázaný a jim nepodřízený, úplně odůvodněn (srov. Boh. A 7548/28).

Tvrzení st-le, že prý uvedl ve správním řízení, že nesmí podle příkazu firmy navštěvovati všechny firmy ve svém rayonu, odporuje spisům, ježto z obsahu jejich jest zřejmo, že st-l nic takového nikdy nevedl.

Poukazuje-li st-l k tomu, že byl povinen podniknouti obchodní cesty na příkaz firmy, a zejména navštěvovati dlužníky a je upomínati, nutno k tomu podotknouti, že žal. úřad zjišťuje výslovně, že dalo se tak jen občas a výjimečně, což stížnost nepopírá, a netvrdí ani, že by st-l byl k tomu také podle zastupitelské smlouvy s firmou sjednané zavázán, aby takovým příkazům firmy vyhověl. Vyhovoval-li jim přece, neplyne z toho ještě nutně, že by tak činil na základě svého poměru služebního, založeného onou zastupitelskou smlouvou ve smyslu § 1151 o. z. o. Mohloť se tak díti na základě právního poměru jiného, na př. mandátního podle §§ 1002 a násl. o. z. o. Skutečnost, že byla mu firmou nahražována část útrat jako porta, nevztahuje ještě jeho poměru k firmě právního charakteru poměru služebního.

Namítá-li konečně stížnost, že při uzavírání obchodů musí se st-l řídit cenami a podmínkami firmou stanovenými, a že touto vázaností je mu znemožněno docílit nějakého podnikatelského zisku a že nemá žádného rizika ztráty, neboť nemá ani delcredere, jest i tato námitka bezdůvodná, ježto momenty tyto nejsou žádnými podstatnými pojmovými znaky služebního poměru, jimiž jsou jen ty, které byly shora již vytčeny, takže pro posouzení šporné otázky jsou právně bezvýznamné.

Č. 11.459.

Živnostenské právo: * K průkazu způsobilosti pro nastoupení živnosti výroby cementového zboží podle zák. č. 49/1927 Sb. nestačí zaměstnání při výrobě cementového zboží u stavitele, mistra zednického nebo kamenického, který nemá zvláštního oprávnění k živn. výrobě cementového zboží.

(Nález ze dne 2. října 1934 č. 17.080.)

V ě c: František P. ve Z. proti zemskému úřadu v Praze o průkaz způsobilosti.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Výměrem z 12. března 1931 nevzal okr. úřad v Pardubicích na vědomí opověď st-lovu, že bude provozovati živnost výroby cementového zboží a umělého kamene se stanovištěm ve Z. podle § 13 živn. ř. a podle § 2 zák. č. 49/1927 Sb. V důvodech uvedeno: »Jako doklad o průkazu způsobilosti předkládá žadatel následující vysvědčení: vysvědčení, vystavené architektem D. z Č., podle něhož byl zaměstnán po dobu 5 měsíců jako stavbyvedoucí, vysvědčení firmy K. a Ing. V., podle něhož byl zaměstnán jako stavby- a dílovedoucí v cementárně zmíněného podnikatelství staveb po dobu 3 let a 1/2 měsíce; vysvědčení